

شرح بیماری:

- فلج اطفال یا پولیومیلیت بیماری ویروسی است که بر اعصاب اثر می‌گذارد و می‌تواند موجب فلج کامل و یا قسمتی از بدن بیمار گردد.

انواع فلج اطفال:

- سه نوع عفونت فلج اطفال وجود دارد:
- **بیماری تحت بالینی:** اکثر افراد، دارای عفونت تحت بالینی هستند و ممکن است هیچ علامتی را نداشته باشند و هیچ گاه متوجه آلوده شدن با ویروس پولیو نشوند و یا ممکن است علائم خفیفی که 72 ساعت و یا کمتر طول بکشد را داشته باشند.

- **عفونت غیر فلج اطفال یا فلج نافرجام:** این نوع منجر به فلج نمی‌شود. علائمی که 1 تا 10 روز طول می‌کشند، عبارتند از: تب، گلودرد، سردرد، استفراغ، خستگی، درد و یا گرفتگی کمر، درد و یا گرفتگی گردن، درد و یا سفتی دست‌ها و پاها، گرفتگی عضلانی و حساسیت عضلانی، مننژیت.

- **عفونت فلج اطفال:** در موارد نادر، عفونت ویروسی پولیو باعث فلج می‌شود. این نوع فلج ممکن است نخاع و یا مغز و یا هر دو را تحت تأثیر قرار دهد. علائم اولیه این نوع فلج نیز همانند علائم غیرفلج شامل: تب و سردرد می‌باشد. در عرض یک هفته، علائم خاص فلج اطفال ظاهر می‌شود، این علائم عبارتند از:

نداشتن عکس العمل

- دردهای عضلانی شدید و یا گرفتگی‌های شدید عضلات
- شل شدن اندام که اغلب در یک طرف بدن شدیدتر می‌شود.
- فلج ممکن است ناگهانی رخ بدهد.

علائم:

- در اکثر موارد این بیماری علائمی از خود به جا نمی‌گذارد و حتی بدون بروز علائم می‌تواند از فردی به فرد دیگر منتقل شود اما این بیماری در موارد شدید می‌تواند علائمی مانند تب، استفراغ، گلودرد، سردرد و خستگی را به همراه داشته باشد.

علل شایع:

- فلج اطفال در اثر آلوده شدن بیمار با ویروس فلج اطفال ایجاد می‌شود. این ویروس یا از طریق تماس مستقیم فرد به فرد و یا از طریق تماس با خلط آلوده دهان یا بینی بیمار و یا از طریق تماس با مدفوع آلوده منتقل می‌شود. سپس این ویروس از طریق دهان یا بینی وارد بدن می‌شود و در حلق و مجرای گوارشی تکثیر می‌یابد و از طریق خون و مایع لنف در تمام بدن پخش می‌گردد. از زمان ورود ویروس به بدن تا بروز علائم بیماری، 5 تا 35 روز و به طور میانگین 7 تا 14 روز طول می‌کشد. اما بیشتر افراد علائمی ندارند.

عوامل خطر:

- عوامل خطر در این بیماری عبارتند از:
- واکسینه نشدن با واکسن فلج اطفال
- مسافرت به مناطقی که در آن مناطق، فلج اطفال شایع است.
- مراقبت از بیماری که ویروس پولیو یا فلج اطفال دارد.
- دست زدن به نمونه‌های آزمایشگاهی که حاوی ویروس زنده پولیو می‌باشند.
- داشتن سیستم ایمنی ضعیف، مثلاً در بیماران مبتلا به ایدز. اگر بعد از تماس با پولیو ویروس، استرس زیادی داشته باشید و یا فعالیت ورزشی شدید انجام دهید، باعث کاهش قدرت سیستم ایمنی می‌شود.
- افرادی که لوزه‌های خود را جراحی کرده اند.

مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

فلج اطفال

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: 1403

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

◆ ناتوانی‌های بعد از فلج اطفال:

- درد و ضعف پیشرونده عضلات و مفاصل
- خستگی و ضعف بعد از یک فعالیت بدنی کم
- تحلیل عضلات
- مشکلات تنفس و بلع غذا
- اختلالات مربوط به خواب
- کاهش تحمل سرما
- ضعیف شدن عضلات درگیر

◆ عوارض احتمالی:

- به دنبال فلج اطفال عوارض زیر ممکن است در بیمار بروز نماید:
- ورود مواد خارجی از قبیل غذا، مایعات و یا بزاق به ریه‌ها باعث ایجاد التهاب و عفونت در ریه و راه‌های هوایی می‌شود.
- نارسایی سمت راست قلب
- عدم تحرک و بی حرکتی و عوارض مربوطه مانند زخم بستر
- التهاب عضله قلب
- عدم عملکرد روده
- تجمع غیرطبیعی مایعات در ریه
- شوک
- فونت دستگاه ادراری
- ناتوانی و بدشکلی مفصل ران، قوزک و پاها

◆ پیشگیری:

- واکسن فلج اطفال تا 90 درصد جلوی ابتلا به این بیماری

• را می‌گیرد. دو نوع واکسن فلج اطفال وجود دارد:

• واکسن فلج اطفال غیرفعال: این نوع در کشورهایی وجود دارد که بیماری فلج اطفال، محدود است. واکسن فلج اطفال غیرفعال را در چهار نوبت، دو ماهگی، چهار ماهگی، 6 تا 18 ماهگی و 4 تا 6 سالگی به کودک تزریق می‌کنند.

• واکسن فلج اطفال خوراکی: این نوع در کشورهایی وجود دارد که بیماری فلج اطفال، هنوز به طور کامل ریشه کن نشده است. واکسن فلج اطفال خوراکی را در سه نوبت به کودک می‌خورانند: اولین نوبت، موقع تولد است و نوبت‌های بعدی، با چهار هفته فاصله از نوبت قبلی به کودک داده می‌شوند.

◆ تشخیص فلج اطفال:

• جهت تشخیص این بیماری اقدامات زیر انجام می‌شود:

• معاینه و بررسی علائمی مانند عکس‌العمل غیرطبیعی، سفتی و خشکی گردن، مشکل در خم کردن گردن، مشکل در بلع و تنفس، هنگامی که بیمار به پشت دراز کشیده است، بلند کردن سر و پاهایش مشکل است.

• آزمایشات تشخیصی شامل:

• بررسی ترشحات گلو، مدفوع و یا مایع نخاع

• گرفتن نمونه مایع مغزی نخاعی

• تعیین میزان آنتی بادی‌های خون

◆ درمان:

• پزشک جهت درمان این بیماری اقدامات زیر را انجام می‌دهد:

• کنترل علائم حیاتی

• استراحت کردن

◆ مراقبت:

• دادن آنتی بیوتیک جهت عفونت دستگاه ادراری

• گرمای مرطوب برای کاهش درد و گرفتگی عضلانی

• تجویز مسکن‌ها برای تسکین سردرد، درد عضلانی و گرفتگی عضلات

• استفاده از اکسیژن

• درمان‌های فیزیکی مانند آتل‌ها و کفش‌های اصلاحی برای جلوگیری از بد شکل شدن عضله و بهبود عملکرد عضله

• جراحی ارتوپدی برای بهبود قدرت و عملکرد عضله

• جهت بهبود شرایط فردی که دچار فلج اطفال شده است اقدامات مراقبتی زیر را انجام دهید:

• می‌توانید از حوله گرم جهت کاهش درد و گرفتگی عضلانی استفاده کرد.

• چاقی برای این بیماران بسیار مضر است. گاهی استفاده از روش‌های لاغری در این بیماران ضروری است.

• مراقبت از این کودکان با توجه به مشکل بلع، استرس و اضطراب زیادی به والدین وارد می‌کند. مهارت مراقبت از این کودکان را از کادر درمانی یاد بگیرید.

◆ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

• در صورت مشاهده علائم فلج اطفال

• جهت ادامه درمان و معاینات دوره ای